

Wysłano dnia 2014-02-25

Opole, 2014.02.25

ZNG.8361.362.2013

POLECONA ZA
POTWIERDZENIEM
ODBIORU

PRIORYTET

DECYZJA Nr 15/2014

Działając na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577 ze zm.) oraz art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity z 2013r. Dz. U. poz. 267),

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej:

po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego wymierza przedsiębiorcy: **Mieczysławowi Zyzak** prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „**Usługi Transportowe, Handel Hurtowy i Detaliczny**”, z siedzibą: **48-320 Skoroszyce, Stary Grodków 95, NIP 753-102-87-56**, karę pieniężną w wysokości **650,00 złotych** (słownie złotych: sześćset pięćdziesiąt 00/100) z tytułu wprowadzenia do obrotu artykułów żywnościowych niewłaściwej jakości handlowej – w zakresie oznakowania - w rozumieniu art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577 ze zm.). Przedmiotowa kara jest konsekwencją oferowania do sprzedaży w sklepie przy ul. Dzierżonia 2, 49-300 Brzeg, 7 partii artykułów rolno-spożywczych bez opakowań jednostkowych o łącznej wartości: 447,24 zł, które **nie spełniały wymagań** obowiązujących aktów prawnych tj.:

- a) w przypadku wyrobów wędliniarskich:
  - § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania środków spożywczych z dnia 10 lipca 2007r. (Dz. U. Nr 137, poz. 966 ze zm.) – z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży wykazu składników (5 partii o wartości: 321,39 zł),
  - art. 14 ust. 3b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L z 2002r., Nr 31, s.1 ze zm.) – z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży informacji w zakresie substancji potencjalnie alergicznych (3 partie o wartości: 223,49 zł);
- b) w przypadku mięsa drobiowego (2 partie o wartości 125,85 zł):
  - art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno – spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577 ze zm.) w związku z art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.) - z uwagi na całkowity brak oznaczeń handlowych,
  - art. 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008r. wprowadzającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego

(Dz. Urz. UE L z 2008r. Nr 157, s. 46 ze zm.), co narusza wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania środków spożywczych z dnia 10 lipca 2007r. (Dz. U. Nr 137, poz. 966 ze zm.) - z uwagi na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży wyróżników jakości handlowej, tj.: kategorii i stanu, w którym mięso drobiowe wprowadza się do obrotu.

Uzasadnienie:

W dniach 22, 24 i 28 października 2013r. inspektorzy reprezentujący Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, (zwanego dalej: „OWIiH”), przeprowadzili kontrolę w sklepie przy ul. Dzierżonia 2, 49-300 Brzeg, należącym do przedsiębiorcy: Mieczysława Zyzak prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą: „Usługi Transportowe, Handel Hurtowy i Detaliczny”, z siedzibą 48-320 Skoroszyce, Stary Grodków 95, (zwanego dalej: „stroną”).

Podstawą prawną przeprowadzenia kontroli stanowiły przepisy:

- art. 3 ust. 1, 2, 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 882/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L z 2004 r., Nr 165, s.1 ze zm.),
- art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr 187, poz. 1577, ze zm.), (zwanej dalej: „ustawą o jakości handlowej”),
- art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o Inspekcji Handlowej (tekst jednolity z 2013r., Dz. U z 2014, poz. 148).

Celem kontroli, sprecyzowanym w treści upoważnienia do przeprowadzenia urzędowej kontroli żywności Nr ZNG-362/T3 z dnia 21.10.2013r., była m.in. ocena prawidłowości oznakowania artykułów rolno-spożywczych oferowanych konsumentom do sprzedaży bez opakowań.

Weryfikacji poddano 7 partii o łącznej wartości: 447,24zł, a mianowicie:

- a) 5 partii wyrobów wędliniarskich o wartości: 321,39 zł tj.:
- „kielbasa wiejska pieczona” w ilości 4 kg, w cenie sprzedaży 25,50 zł/kg, wartości: 102,00zł, zawierająca na etykiecie opakowania m.in. informacje: należy spożyć do: 04.11.13; skład: 100 g produktu otrzymano z 103 g surowego mięsa wieprzowego, sól, czosnek, wzmacniacz smaku E 621, przyprawy naturalne i/lub aromaty przypraw. ekstrakt papryki, cukier, pieprz mielony, kminek. Alergeny: SO₂.
  - „bieszczadzka polska polędwica” w ilości 2 kg, w cenie sprzedaży 36,80zł/kg, wartości: 73,60 zł, zawierająca na etykiecie opakowania m.in. informacje: należy spożyć do: 25.10.13; składniki: mięso wieprzowe, woda, glukoza, zagęstniki: karagen, stabilizator: cytrynian sodu, białko kolagenowe, przeciwutleniacz: anizosporia sodu; substancja wzmacniająca smak i zapach: glutaminian monosodowy, substancja konserwująca: azotyn sodu. Informacja może zawierać śladowe ilości glutenu pszennego, soi, mleka, jaj, selera i gorczycy.
  - „schab z góralskiego pieca” w ilości 1,55 kg, w cenie sprzedaży 30,90 zł/kg, wartości: 47,89 zł, zawierający na etykiecie opakowania m.in. informacje: należy spożyć do: 17.10.2013; skład: 100g produktu otrzymano z 120 g surowego mięsa wieprzowego, sól, stabilizatory: E 500, E 331; syrop glukozowy; substancja zagęszczająca: E 407; przeciwutleniacze: E 316, E 330; wzmacniacze smaku: E 621, E 635; aromat, hydrolizat białka sojowego (soja), cukier: (maltodekstryna, glukoza); przyprawy naturalne; aromaty przyprawowe, ekstrakt drożdżowy. Alergeny: gorczyca, seler, mleko, jaja, gluten i soja.
  - „polędwica upiżono” w ilości 1 kg, w cenie sprzedaży i wartości: 35,90 zł, zawierający na etykiecie opakowania m.in. informacje: należy spożyć do: 30.10.2013; składniki:

do wyprodukowania 100 g wyrobu gotowego użyto 142 g mięsa wieprzowego; mięso wieprzowe, sól, cukier, substancja zagęszczająca: karagen; aromaty; wzmacniacz smaku: glutaminian monosodowy; przeciwutleniacz: izoaskorbinian sodu; substancja konserwująca: azotan sodu.

- „kielbasa złocista” w ilości 4 kg, w cenie sprzedaży 15,50 zł/kg, wartości: 62,00 zł, zawierająca na etykiecie opakowania m.in. informacje: należy spożyć do: 16.10.2013; skład: mięso wieprzowe (62%), woda, tłuszcz wieprzowy, sól, skrobia ziemniaczana, białko jaja, karagen - stabilizacja żelująca; glutaminian sodu - wzmacniacz smaku, koszenila - barwnik; azotan sodu - substancja konserwująca.

b) 2 partie mięsa drobiowego o wartości: 125,85 zł tj.:

- „kurczak świeży” w ilości 15 kg w cenie sprzedaży 6,99 zł/kg wartości: 104,85 zł,
- „udka drobiowe” w ilości 2,50 kg w cenie sprzedaży 8,40 zł/kg wartości: 21,00 zł.

Ocenił wyroby wędliniarskie nie spełniały wymagań jakości handlowej w zakresie oznakowania, ze względu na brak uwidocznienia w miejscu sprzedaży danego środka spożywczego, wymaganych informacji w zakresie:

- wykazu składników – wbrew postanowieniu zawartym w § 17 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie znakowania środków spożywczych z dnia 10 lipca 2007 r. (Dz. U. Nr 137, poz. 966 ze zm.) (zwanego dalej: „rozporządzeniem MRiRW”), zgodnie z którym w przypadku środków spożywczych bez opakowań informacja o składnikach, oprócz miejsca sprzedaży, powinna być dostępna dla konsumenta, podaje się między innymi: *wykaz składników*,
- składników alergennych - wbrew postanowieniu zawartym w art. 14 ust. 3b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. UE L z 2002r., Nr 31, s.1 ze zm.) (zwanego dalej: „rozporządzeniem nr 178/2002”), który określa ogólny wymóg udostępniania konsumentom informacji, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności (3 partie wartości: 223,49 zł - „kielbasa wiejska pieczona”, „piesiadna polska poledwina”, „sznycel góralski pieca”).

Stwierdzone 2 partie mięsa drobiowego nie spełniały natomiast wymogów jakości handlowej z uwagi na całkowity brak oznaczeń handlowych – wbrew postanowieniom zawartych w art. 6 ust. 1 i 2 ustawy o jakości handlowej w związku z art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity z 2010r. Dz. U. Nr 136, poz. 914 ze zm.) (zwanego dalej: „ustawa o bezpieczeństwie żywności”) – zgodnie z którymi, każdy środek spożywczy wprowadzany do obrotu musi zawierać oznaczenia handlowe. Oznakowanie to obejmuje wszelkie informacje w postaci napisów i innych oznaczeń, w tym znaki towarowe, nazwy handlowe, elementy graficzne i symbole, dotyczące środka spożywczego i umieszczone na opakowaniu, etykiecie, obwolucie, ulotce, zawieszce oraz w dokumentach, które są dołączone do tego środka spożywczego lub odnoszą się do niego.

Niezależnie od powyższego przedmiotowe mięso drobiowe nie oznaczono w miejscu sprzedaży informacją w zakresie:

- wyróżników jakości handlowej tj.: kategorii i stanu, w którym mięso drobiowe wprowadza się do obrotu – wbrew postanowieniom zawartych w art. 5 ust. 4 i 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 543/2008 z dnia 16 czerwca 2008r. wprowadzającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w sprawie niektórych norm handlowych w odniesieniu do mięsa drobiowego (Dz. Urz. UE L z 2008r., Nr 157, s. 46 ze zm.) (zwanego dalej: „rozporządzeniem nr 543/2008”), co narusza wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MRiRW, który stanowi że: w przypadku

środków spożywczych, które nie spełniają ich wymogów, przy sprzedaży, oprócz nazwy środka spożywczego podaje się między innymi: klasę jakości handlowej albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli zostały one ustalone w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych lub ich grup albo jeżeli obowiązek podawania klasy jakości handlowej albo wyróżnika wynika z odrębnych przepisów.

Stronę zapoznano z obowiązującym stanem prawnym oraz poinformowano o konsekwencjach finansowych wynikających z art. 40 a ust.1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej. W czasie kontroli zostały niezwłocznie podjęte przez przedsiębiorcę dobrowolne działania naprawcze w zakresie uzupełnienia brakujących oznaczeń handlowych.

Przedsiębiorca Mieczysław Zyzak w czasie kontroli złożył oświadczenie m.in. w zakresie:

- wycofania z oferty handlowej 2 partii drobiu z uwagi na całkowity brak oznaczeń handlowych do czasu uzupełniania brakujących oznaczeń,
- uzupełnienia brakujących oznaczeń handlowych (wykazu składników), dn. dnia. 15.11.2013r.,
- oraz zobligował się w dalszej działalności oznaczać środki spożywcze zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.

Stwierdzone nieprawidłowości zostały udokumentowane w protokole kontroli ŻNG.8361.362.2013 oraz w załączniku Nr 1 przyjętym bez zastrzeżeń przez stronę.

Przedstawiony wyżej stan faktyczny i prawny był podstawą do wszczęcia postępowania administracyjnego w przedmiocie wymierzenia na podstawie art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej kary pieniężnej z tytułu wprowadzenia do obrotu artykułów rolno-spożywczych nieodpowiadających wymaganiom jakościowym.

W dniu 29.01.2014r. strona odebrała zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego. Jednocześnie w przedmiotowym zawiadomieniu OWiH poinformował, że przed wydaniem rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie na podstawie art. 10 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity Dz. U. z 2013r., poz. 267), (zwanej, dalej, "Kpa"), przysługując stronie, chociaż w postępowaniu prawo do zapoznania się z aktami sprawy, a także wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. OWiH wyznaczył stronie 10 - dniowy termin do zapoznania się z dowodami zebranymi w sprawie, liczony od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego. Strona skorzystała z przysługującego uprawnienia. W piśmie z dnia 03.02.2014r., strona wniosła o odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej, argumentując następująco:

- 1) W zakładzie wdrożone są procedury systemu HACCP i zgodnie z art. 18 rozporządzenia nr 178/2002 przechowywana jest dokumentacja umożliwiająca identyfikację dostawców. Prowadzony jest rejestr, w którym dokonywany jest codzienny wpis odnośnie przyjmowanych partii towarów. Podstawą wpisu jest ocena wizualna, ocena warunków transportu oraz sprawdzenie zgodności dostarczanego asortymentu z etykietą producenta. Wszystkie produkty w dniu kontroli posiadały aktualne etykiety producentów. W przypadku drobiu dodatkowo dokonuje się oceny mającej na celu sprawdzenie czy zgodnie z deklaracją producenta umieszczoną na etykiecie i określoną klasą nie występują cechy dyskwalifikujące daną partię. Uchybienie to usunięto natychmiast uaktualniając informację dla klienta iż, wprowadzony asortyment posiada klasę A.
- 2) Fizyczną niemożliwością jest informowanie każdego klienta przed zakupem o składzie surowcowym czy substancjach potencjalnie alergicznych oraz przepisywanie etykiet i umieszczanie ich, w widocznym miejscu. Natychmiast, po przeprowadzonej kontroli założono skoroszyt z wklejonymi etykietami producentów i umieszczono w sali sprzedażowej.
- 3) Na polecenie inspektorów przeprowadzających kontrolę wycofano towar ze sprzedaży, a tym samym poniesiono koszty finansowe, pomimo przedłożonych etykiet zawierających informację producenta dotyczące m.in. nazwy firmy, wykazu składników sposobu

- postępowania z towarem, warunków przechowywania.
- 4) Zawiadomienie o wszczęciu postępowania administracyjnego otrzymano po upływie oddalonego terminu od dnia przeprowadzenia kontroli.

Opolski Wojewódzki Inspektor Inspekcji Handlowej ustalił i stwierdził co następuje:

W sprawie „OWIH” argumentacja zawarta w piśmie odwołującym *strony* jest niezasadna. Zawiera sprzeczne informacje w odniesieniu do stanu faktycznego i merytorycznego udokumentowanego w protokole kontroli, załączniku Nr 1 oraz złożonych pisemnych oświadczeniach *strony*, a mianowicie:

- 1) W protokole kontroli (strona 4) wpisano, że stwierdzono całkowity brak oznaczeń handlowych 2 partii mięsa i elementów drobiowych. Załącznik Nr 1 poz.1 i 2, kolumna „oznaczenia handlowe” wpisano - brak oznaczeń handlowych. W związku z powyższym przedsiębiorca nie dopełnił obowiązku wynikającego z wdrożonego systemu HACCP, gdyż nie posiadał wymaganych danych niezbędnych do oceny produktu zgodnego z deklaracją producenta.
- 2) Przepisy prawa żywnościowego określają szczegółowo jakiego rodzaju informacje należy umieszczać w oznakowaniu artykułów rolno-spożywczych oferowanych do sprzedaży „luzem” i w jak sposób należy to uczynić. Wymagania, o których mowa zawarto w § 17 rozporządzenia MRiRW, który stanowi:
  1. „W przypadku środków spożywczych bez opakowań lub pakowanych przy sprzedaży oprócz nazwy środka spożywczego podaje się:
    - 1) nazwę albo imię i nazwisko producenta;
    - 2) wykaz składników;
    - 3) klasę jakości handlowej albo inny wyróżnik jakości handlowej, jeżeli zostały one ustalone w przepisach w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej poszczególnych artykułów rolno-spożywczych lub ich grup albo, jeżeli ich wyznaczenie nie jest możliwe, jakości handlowej albo wyróżnika wynika z odrębnych przepisów;
    - 4) w przypadku produktów rybołówstwa w rozumieniu pkt 3.1 załącznika nr 1 do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2005, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdział 3, t. 45, str. 14, z późn. zm.) mrożonych glazurowanych – dodatkowo informację dotyczącą ilościowej zawartości glazury lub ryby albo owoców morza w tych produktach;
    - 5) w przypadku pieczywa – dodatkowo:
      - a) masę jednostkową,
      - b) informację „pieczywo produkowane z ciasta mrożonego” albo „pieczywo produkowane z ciasta głęboko mrożonego” w przypadku zastosowania takich procesów technologicznych.

2. Informacje o których mowa w ust. 1, podaje się w miejscu sprzedaży na wywieszce dotyczącej danego środka spożywczego lub w inny sposób w miejscu dostępnym bezpośrednio konsumentom.”

- 3) W czasie kontroli podjęto dobrowolne działania naprawcze i wycofano z oferty handlowej wyroby wędliniarskie po przekroczonych terminach przydatności do spożycia oraz mięso i elementy drobiowe bez oznaczeń handlowych. Faktem jest, iż w przypadku wyrobów po przekroczonej „dacie przydatności do spożycia” przedsiębiorca poniósł straty finansowe, albowiem przepisy ustawy o bezpieczeństwie żywności w art. 52 stanowią, iż: „Środki spożywcze oznakowane datą minimalnej trwałości lub terminem przydatności do spożycia mogą znajdować się w obrocie do tej daty lub terminu”.

W odniesieniu do mięsa drobiowego bez oznaczeń handlowych, rzeczywiście towar ten został wycofany ze sprzedaży, ale do czasu uzupełnienia wymaganych oznaczeń handlowych. Uzasadnienie to zostało potwierdzone w oświadczeniu *strony* w piśmie z dnia 22.10.2014r. Słuszna jest argumentacja *strony*, że w kontrolowanej placówce dostępne były

etykiety z opakowań zbiorczych wyrobów wędliniarskich (dotyczy 5 partii), na których producent zamieścił niezbędne informacje pozwalające na pełną identyfikację produktu, jednak konsument nie miał bezpośredniej możliwości zapoznania się z tymi informacjami, bez konieczności podejmowania dodatkowych starań o uzyskanie ich od sprzedawcy. W miejscu sprzedaży na wywieszce uwidocznił jedynie nazwę towaru oraz cenę sprzedaży (za 1 kg). Powyższy zapis znajduje się na stronie 5 protokołu kontroli.

- 4) Na czas sporządzenia niniejszej decyzji administracyjnej w obowiązującym stanie prawnym brak jest przepisów regulujących termin określający okres od zakończenia kontroli do wszczęcia postępowania administracyjnego. Nadmienić należy, iż postępowania kontrolne jest postępowaniem odrębnym od postępowania administracyjnego.

Niezależnie od powyższego *art. 4 ust. 1 ustawy o jakości handlowej*, formułuje dyspozycję, z której wynika, że wprowadzane do obrotu artykuły rolno-spożywcze powinny spełniać wymagania w zakresie jakości handlowej, jeżeli w przepisach o jakości handlowej zostały określone takie wymagania, oraz dodatkowe wymagania dotyczące tych artykułów, jeżeli ich spełnienie zostało zadeklarowane przez producenta.

Art. 40 a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej stanowi, iż każdy kto wprowadza do obrotu artykuły rolno-spożywcze nieodpowiadające jakości handlowej określonej w przepisach o jakości handlowej lub deklarowanej przez producenta w oznakowaniu tych artykułów, podlega karze pieniężnej w wysokości do pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby zostać uzyskana przez wprowadzenie tych artykułów rolno-spożywczych do obrotu, nie niższej jednak niż 500 zł.

Przez jakość handlową, zgodnie z treścią *art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej*, należy rozumieć: cechy artykułu rolno - spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte wymaganiami sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi.

Ze względu na coraz częściej występujące wśród konsumentów alergie i nietolerancje pokarmowe przepis *art. 14 ust. 3b rozporządzenia nr 178/2002* określa ogólny wymóg udostępniania informacji konsumentom, dotyczących unikania konkretnych negatywnych skutków dla zdrowia związanych z daną żywnością lub rodzajem żywności, a w tym przypadku alergenów.

Jedyną opcją dla osób cierpiących na alergię pokarmową jest staranne unikanie alergenów. Głównym źródłem informacji dla konsumenta o obecności alergenów w produktach spożywczych są ich etykiety. Rozporządzenie *MRiRW* wymaga, aby każdy z alergennych składników wymienionych na liście alergenów był deklarowany na opakowaniu produktu. Lista ta obejmuje 14 następujących produktów: mleko krowie, jaja, ryby, skorupiaki, zboża zawierające gluten (pszenica, owies, jęczmień, żyto), orzechy drzewne (laskowe, włoskie, nerkowca, makadamia, pekan, pistacjowe, brazylijskie, migdały), orzeszki ziemne, soja, seler, sezam, gorczyca, łubin, mięczaki oraz dwutlenek siarki i siarczyny w stężeniu przynajmniej 10 mg/kg lub 10 mg/l.

Ponadto *OWiH* zgodnie z wyjaśnieniami Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dodatkowo informuje, że przepisy *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (Dz. Urz. UE L z 2011r., Nr 304, s. 18)* będą obowiązywać od dnia 13.12.2014r. niemniej jednak dotyczyć będą przestrzegania wymogu aby nazwa substancji lub produktu powodującego alergię lub reakcję nietolerancji była podkreślona za pomocą pisma wyraźnie odróżniającego ją od reszty wykazu składników, np. za pomocą czcionki, stylu lub koloru tła.

W myśl *art. 5 ust 5 i ust. 4 rozporządzenia nr 542/2008, oznaczenia* Ministerstwa Rolnictwa oferowanego do sprzedaży bez opakowań, (zgodnie z odniesieniem do *art. 14 dyrektywy 2000/13/WE z dnia 20 marca 2000r., w sprawie zbliżenia ustawodawstwa Państw Członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych (Dz. Urz. UE L z 2000r., Nr 109, s. 29 ze zm.))* powinno zawierać na etykiecie następujące dane szczegółowe:

- a) kategorię – klasę jakości handlowej dostarczonego mięsa drobiowego, o której mowa w załączniku XIV część B pkt III ppkt1 do rozporządzenia (WE) nr 1234/2007;
- b) stan, w którym mięso drobiowe wprowadza się do obrotu, zgodnie z załącznikiem XIV część B pkt III ppkt 2 rozporządzenia (WE) nr 1234/2007.

Natomiast Załącznik XIV część B pkt. III ppkt 1 i 2 do rozporządzenia (WE) nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych („rozporządzenie o jednolitej wspólnej organizacji rynku”) (Dz. Urz. UE L z 2007r., Nr 299, s. 1) stanowi:

Klasyfikacja według jakości i wagi:

1. Mięso drobiowe jest klasyfikowane według jakości jako klasa A lub B, w zależności od budowy i wyglądu tusz lub ich części.

Klasyfikacja ta uwzględnia w szczególności umięśnienie, występowania tkanki tłuszczowej oraz ilości uszkodzeń i urazów.

2. Mięso drobiowe oraz przetwory z mięsa drobiowego są wprowadzane do obrotu, gdy spełniają jeden z następujących warunków:

- jest świeże,
- jest mrożone,
- jest głęboko mrożone.

Zaznaczyć należy, iż postanowienia rozporządzenia MRiRW w sprawie znakowania środków spożywczych wynikają bezpośrednio z art. 14 ust. 1 dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000r. w sprawie zbliżenia ustawodawstwa Państw Członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych (Dz. Urz. UE L z 2000r., Nr 109, s. 29 ze zm.). Zgodnie z tym przepisem jeśli środki spożywcze są oferowane do sprzedaży konsumentowi końcowemu bez paczkowania lub gdy środki spożywcze są pakowane, w niniejszym przypadku sprzedaży na życzenie konsumenta, Państwa Członkowskie przyjmują szczególne zasady dotyczące sposobu przedstawiania danych szczegółowych wymaganych dla środków spożywczych.

Zasadniczą funkcją oznakowania artykułów żywnościowych jest ochrona konsumenta. Wiąże się ona nierozdzielnie z potrzebą zapewnienia konsumentom dostępu do obiektywnych informacji dotyczących jakości produktu w tym składu surowcowego, klasy jakości oraz obecności składników alergennych. Dostarczenie konsumentom podstawowych informacji na temat żywności nie tylko umożliwia im podejmowanie świadomych decyzji o zakupie ale także zapewnia właściwe postępowanie z produktem po dokonaniu zakupu. Strona będąca detalistą jest ostatnim ogniwem handlu i ma obowiązek przestrzegania kryteriów ustalonych w przepisach prawa żywnościowego.

Uwzględniając powyższe, przedmiotowe wyroby wędliniarskie oraz produkty mięsne są środkami spożywczymi o niewłaściwej jakości handlowej w rozumieniu wcześniej przytoczonego art. 3 pkt 5 ustawy o jakości handlowej, z uwagi na brak niektórych wymaganych elementów oznakowania.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia nr 178/2002 podmioty działające na rynku spożywczym zapewniają, na wszystkich etapach produkcji, przetwarzania i dystrybucji w przedsiębiorstwach będących pod ich kontrolą, zgodność żywności z wymogami prawa żywnościowego właściwymi dla ich działalności i kontrolowanie przestrzegania tych wymogów. Zgodnie z powyższym każdy z tych podmiotów, zobowiązany jest, obowiązkowo przestrzegać wymagań prawa żywnościowego, bez względu na to na jakim etapie ujawniona niezgodność powstała. Strona jest podmiotem działającym na rynku spożywczym i jest zobowiązana do przestrzegania prawa żywnościowego.

Należy zaznaczyć, że w świetle prawa żywnościowego pojęcie wprowadzenia do obrotu dotyczy każdego etapu obrotu. Wprowadzenie na rynek zgodnie z art. 3 pkt 8 rozporządzenia 178/2002

oznacza posiadanie żywności lub pasz w celu sprzedaży, z uwzględnieniem oferowania do sprzedaży lub innej formy dysponowania.

Uwzględniając definicję „obrotu” zawartą w *ustawie o jakości handlowej*, odwołującą się do treści *art. 3 pkt 8 rozporządzenia nr 178/2002*, za jakość handlową odpowiada nie tylko producent, ale także przedsiębiorcy prowadzący obrót handlowy produktami żywnościowymi na każdym jego etapie, w tym także i detalicznym.

W przedmiotowej sprawie podmiotem, który wprowadził kwestionowany towar do obrotu, tj. ponosi odpowiedzialność za zapewnienie jego zgodności z wymaganiami prawa żywnościowego, jest przedsiębiorca Mieczysław Zyzak.

Zgodnie z *art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 178/2002* państwa członkowskie ustanawiają zasady dotyczące środków i kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia prawa żywnościowego, przy czym kary te powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

OWIH w myśl *art. 40a ust. 5 ustawy o jakości handlowej*, ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnił stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia, zakres naruszenia oraz dotychczasową działalność podmiotu na rynku artykułów rolno - spożywczych i wielkość jego obrotów.

Stopień szkodliwości czynu, polegający na wprowadzeniu do obrotu 7 partii artykułów rolno-spożywczych bez opakowań, niewłaściwie oznakowanych, należy ocenić jako wysoki, bowiem stwierdzone nieprawidłowości w oznakowaniu w istotny sposób naruszały interesy konsumentów pod względem ekonomicznym jak i zdrowotnym.

Przepisy prawa żywnościowego precyzyjnie regulują zakres informacji, jaki konsument powinien otrzymać w momencie dokonania zakupu danego produktu. Należy wziąć pod uwagę, że w miejscu sprzedaży wyrobów wędliniarskich brak było wykazu składników, wobec powyższego konsument został pozbawiany ważnych informacji, chociażby o zawartości mięsa w wędlinie i nie był w stanie prawidłowo rozpoznać oraz ocenić nabywanych przez siebie produktów. Ponadto wielu konsumentów, ze względu na schorzenia np. układu pokarmowego czy alergię pokarmowe, musi wyeliminować produkty, które w swoim składzie zawierają składniki powodujące nasilenie objawów chorobowych. Konsument wiedzę na temat składu surowcowego danego środka spożywczego czerpie w głównej mierze z etykiety opakowania. Niewykazanie w miejscu sprzedaży informacji o składzie produktu, może doprowadzić do zakupu i spożycia środka spożywczego niedozwolonego ze względu na stan zdrowia konsumenta. Spożycie produktu zawierającego składniki alergenne może powodować poważne konsekwencje dla zdrowia i życia konsumenta. Nie podanie stanu, w którym mięso drobiowe zostało wprowadzone do obrotu oraz brak określenia klasy jakościowej oferowanego mięsa drobiowego – uniemożliwia konsumentowi uzyskanie istotnych informacji odnośnie umięśnienia, występowania tkanki tłuszczowej oraz ilości uszkodzeń, urazów i stanu termicznego. Mając na uwadze bezpieczeństwo konsumentów ważne jest

detaliczna mięsa i wyrobów mięsnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach. Ofertę handlową kontrolowanej jednostki stanowiły wyłącznie wyroby wędliniarskie oraz mięso. Przedsiębiorca prowadząc działalność w „wąskim” zakresie w obrębie jednej branży, powinien zapoznać się i stosować obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa.

Należy jednak dodać, iż analizując niniejszą przesłankę OWIiH wziął pod uwagę, iż po stwierdzeniu przez inspektorów nieprawidłowości, przedsiębiorca podjął dobrowolne działania, polegające na niezwłocznym uzupełnieniu brakujących informacji.

Zakres naruszenia OWIiH ocenia jako wysoki, gdyż w omawianej kwestii naruszono wymogi w zakresie oznakowania istotne z punktu widzenia właściwości produktu oraz regulacji rynków rolnych. Brak rzetelnej informacji o składzie przetworów wędliniarskich, składnikach alergennych, wyróżników jakości handlowej mięsa drobiowego stanowi niedopełnienie obowiązku zapewnienia zgodności oferowanych towarów z wymogami polskiego jak i europejskiego prawa żywnościowego. Celem przepisów jest umożliwienie konsumentowi zapoznania się przed zakupem z informacjami charakteryzującymi dany środek. Należy zauważyć, że w przypadku omawianych asortymentów – wędlin oraz mięsa, strona miała łatwy dostęp do informacji, jakie powinna zamieścić w miejscu ich sprzedaży, ponieważ wystarczyło by uwidocznia dane, naniesione przez producentów na opakowaniach zbiorczych. Konsumenti w konsekwencji zaniedbania strony nie mieli bezpośredniej możliwości zapoznania się z informacjami przysługującymi im z mocy prawa, bez konieczności podejmowania dodatkowych starań o uzyskanie ich od sprzedawcy. Przy ocenie zakresu naruszenia OWIiH wziął także pod uwagę fakt, iż rzetelna informacja o produkcie stanowi najważniejszy element jakości handlowej, z punktu widzenia interesów i praw konsumenta.

Biorąc pod uwagę **dotychczasową działalność podmiotu** na rynku artykułów rolno – spożywczych OWIiH uwzględnił, iż strona nie była dotychczas objęta kontrolą organu Inspekcji Handlowej w zakresie przestrzegania postanowień ustawy „o jakości handlowej”, i jest to pierwsze stwierdzone naruszenie przepisów prawa żywnościowego.

Ostatnia z rozpatrywanych przez OWIiH przesłanek to **wielkość obrotów**. Organ wziął pod uwagę oświadczenie strony dotyczące klasyfikacji prowadzonego przedsiębiorstwa. Strona jest mikroprzedsiębiorcą w rozumieniu art. 104 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity z 2013r. Dz. U. poz. 672 ze zm.) zgodnie z którym:

Za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

- 1) zatrudnił średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz
- 2) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro.

Adekwatnie do zapisów art. 40a ust. 1 pkt 3 ustawy o jakości handlowej, w rozpatrywanym przypadku, można wymierzyć karę pieniężną w granicach od 500 zł do kwoty odpowiadającej pięciokrotnej wartości korzyści majątkowej uzyskanej lub która mogłaby być uzyskana przez wprowadzenie do obrotu zakwestionowanych partii, tj. 2236 zł.

W wyniku oceny przesłanek do ustalenia wysokości kary organ stwierdza, że pomimo, iż stwierdzone nieprawidłowości, w istotnym stopniu naruszą interesy konsumentów, a zakres naruszenia jest wysoki, wymierzenie kary w wysokości tj. 650,00 zł będzie w tym wypadku wystarczające i odstrasające. OWIiH uwzględnił przede wszystkim pozytywne zachowanie strony w toku kontroli, uznając jednocześnie, że wymierzona kara spełni swoją funkcję prewencyjną i skłoni przedsiębiorcę do przestrzegania przepisów o jakości handlowej, głównie z uwagi na niedopełnienie należytej staranności w zakresie oznakowania produktów oferowanych do sprzedaży „luzem”.

Mając na uwadze powyższe, OWIiH wymierza karę administracyjną i **orzeka jej wysokość jak w sentencji decyzji.**

Na podstawie art. 40a ust. 6 i 7 *ustawy o jakości handlowej* karę pieniężną, o której mowa w sentencji decyzji, stanowiącą dochód budżetu państwa, przedsiębiorca jest zobowiązany wpłacić na rachunek bankowy Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Opolu numer **39 1010 1401 0013 4222 3100 0000** NBP Oddział Okręgowy Opole w terminie **30 dni** od dnia uprawomocnienia się decyzji.

z up. Opolskiego Wojewódzkiego
Inspektora Inspekcji Handlowej

Maria Lubińska
Naczelnik Wydziału Ochrony Konsumentów

Opolski Wojewódzki
Inspektor Inspekcji Handlowej

Pouczenie:

- Na podstawie art. 127 §1 i 2 oraz art. 129 §1 i 2 Kpa od decyzji przysługuje stronie odwołanie w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie ul. Plac Powstańców Warszawy 1, 00-950 Warszawa za pośrednictwem Opolskiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej, ul. 1 Maja 1, 45-068 Opole.
- Zgodnie z art. 40a ust. 8 ustawy z dnia 21 grudnia 2000r. o jakości handlowej artykułów rolno - spożywczych (tekst jednolity z 2005r. Dz. U. Nr. 187, poz. 1577 ze zm.) do kar pieniężnych stosuje się odpowiednio przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (tekst jednolity z 2012r. Dz. U. poz. 749 ze zm.).
- Zgodnie z art. 16 § 1 Kpa decyzja ostateczna to decyzja od której nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji.
- Wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

Otrzymują:

1. Mieczysław Zyzak
Stary Grodków 95
48-320 Skoroszyce
- 2 BA w/m
- 3 a/a

MK